

Илмҳои дақиқ ва пешрафти ҷомеа

Омӯзиши фанҳои дақиқ, махсусан математика, барои инкишоф додани майнаи сар заминаи боэътимод мегузорад. Аз худ намудан ва дар ҳаёти ҳамаҷуз истифода бурдани малакаи маҳорати математикӣ барои омӯзандагони фанҳои дақиқ маҳорат ва истеъдоди баландро талаб менамояд.

Математика ҳамчун илми дорои таърихи қадимӣ дар асоси фаъолияти меҳнати одамон ба вуҷуд омада, имрӯз рӯ ба инкишоф ниҳодааст. Нақши илми математика дар инкишофи ҷамъияту омӯзиши табиат басо муҳим буда, дар ҳама соҳаҳои илми риёзӣ нақши пешбарандаро доро мебошад.

Инкишоф додани истеъдоди математикӣ на танҳо ба нафароне зарур аст, ки дар оянда мутахассиси хуби фанҳои дақиқ бошанд, балки барои кори ташкилотчиӣ, истеҳсолот, иқтисоддон ва коргари соҳибмаълумот зарур аст. Тарзи муҳокимаронии мантиқӣ - математикӣ, малакаи фикрронии аниқ ва боваринок барои ҳуқуқшинос, таърихшиноси оянда, инчунин, барои биолог ва духтур низ ба нафъи кор аст.

Нақши математикон дар замири таърих мусбат арзёбӣ мегардад. Маҳз дастовард ва кашфиётҳои илмии олимони соҳаи математика барномасозӣ буд, ки бо дониш ва маҳорати бузурги хеш ба инкишофи яке аз саҳифаҳои муҳиму умумибашарӣ, технологияи компютерӣ асос гузошт. Сабаби ихтирои компютер ҳам дар он буд, ки барои ҳисоб намудани амалҳои душвори математикӣ истифода бурда шавад. Дар тӯли асрҳо он роҳи дарози инкишофро аз сар гузаронида, имрӯз бе истифодаи он фаъолияти кории пурсамарро тасаввур кардан ғайриимкон аст.

Татбиқи усулҳои математикӣ дар иқтисодиёт, махсусан, тавассути моделҳои математикӣ барои ба нақшагирии истеҳсолот, ҳалли аниқу дақиқ кумак мерасонад. Моделҳои математикӣ имконият медиҳанд, ки дилхоҳ масъалаи иқтисодиро ба воситаи формулаҳои математикӣ ифода намуда, тавассути барномаҳои компютерӣ метавон амалӣ намуд. Ҳоло моделҳои математикӣ тавассути татбиқи барномаҳои компютерӣ барои ҳал намудани мушкилоти зиёди ҷомеа аҳамияти аввалиндараҷа мебошад. Махсусан, тавассути моделҳо дар соҳаи биология ва тиб афзоиши бемориҳои гуногунро натиҷагирӣ мекунанд. Инчунин, чандин моделҳои математикӣ ва компютерӣ имрӯз мавриди таҳқиқи олимони тоҷик қарор гирифтаанд, ки дар ҷомеа нақши калидӣ доранд. Омӯзиши илми риёзӣ аз кас чидду ҷаҳди фикрронӣ, ростқавлӣ ва фаъолияти боақлоноро талаб менамояд.

Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷиҳати рушд ёфтани ин соҳаи басо муҳим бо роҳандозии барномаҳои давлатӣ сол аз сол ба натиҷаҳои дилхоҳ ноил гардида истодааст. Бахусус соли ҷорӣ, бо ташаббуси Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар низомии илму маориф соҳаи 2020-2040-ро “Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар

соҳаи илму маориф” эълон намуданд. Албатта ин ғамхорӣ барои боз ҳам рушд додани ин соҳа заминаи боэтимод мегузорад. Дар шароити имрӯза омӯзиши фанҳои дақиқ, баҳусус, омӯхтани самтҳои техника ва технологияи муосир нақши калидӣ дошта, фаъолгардони раванди ихтироъкорӣ ва тарроҳиву моделсозӣ ва навоариҳо бо ин мақсад боз ҳам пурзӯр мегарданд. Барои омода намудани кадрҳои баландихтисоси фанҳои дақиқ моро зарур аст, ки таваҷҷуҳи бештар ба муҳассилини муассисаҳои томактабӣ ва муассисаҳои миёнаву олӣ равона намоем.

*Ҷовид Алиев,
донишҷӯи курси 4,
факултети механикаю математика*